

**ФІЛЛІС ДОРОТІ
ДЖЕЙМС**

**УБИТИ
СИЛОЮ ДУМКИ**

Роман

Харків
«ФОЛІО»
2023

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Доктор Пол Штайнер, консультант-психіатр клініки Стіна, сидів у своєму кабінеті на першому поверсі й слухав цілком раціональне пояснення свого пацієнта про невдачу його третього шлюбу. Пан Бердж зручно розлігся на отоманці, щоб міг краще пояснити проблеми зі своєю психікою. Доктор Штайнер мало не втонув у кріслі спеціального зразка, який Комітет із управління лікарнею затвердив для проведення консультацій пацієнтів. Крісло було функціональним і не позбавленим вишуканості, але голову прихилити було складно. Тому час від часу кольки в шиї висмикували доктора Штайнера з миттєвого забуття до реалій вечора п'ятниці в психотерапевтичній клініці. Цей жовтневий день був дуже теплим. Після двох ночей різкого похолодання, під час якого персонал клініки тремтів і благав увімкнути центральне опалення, його ввімкнення збіглося з одним із тих ідеальних осінніх днів, коли міську площу заливало жовте світло, а пізні жоржини в саду, оточеному парканом, сяяли, як намальовані, яскравими барвами літа. Була вже майже сьома година вечора. Тепло дня надворі вже давно відступило, спершу потрапивши в полон туману, а потім і холодної темряви. Але тут, усередині клініки, полу-

днева спека збереглася, повітря, важке та нерухоме, здавалося, було насичене подихами безлічі балакунів.

Пан Бердж теревенив своїм верескливим фальцетом про незрілість, холодність і нечулість своїх дружин. Професійний висновок доктора Штайнера, на який не вплинули наслідки пізнього ситного обіду та невдалий вибір пончика з кремом до післяобіднього чаю, підказали йому, що ще не час повідомити, що єдиний спільний недолік усіх трьох дружин Берджа — неправильний вибір собі чоловіка. Пан Бердж ще не був готовий визнати правду про власну неадекватність.

Доктор Штайнер не відчував морального обурення з приводу поведінки свого пацієнта. Якби будь-яка неналежна емоція могла затьмарити його оцінку, це було б дуже неетично. У житті траплялося небагато речей, які викликали моральне обурення доктора Штайнера, але більшість із них могли вплинути на його душевний спокій. Багато моментів були пов'язані з клінікою Стіна та її адміністрацією. Лікар категорично не схвалював поведінку завідувачки господарства панни Бодем, чия заклопотаність кількістю пацієнтів і ретельний підрахунок проїзних витрат вважав систематичним його переслідуванням. Штайнер обурювався, що його вечірня консультація в п'ятницю збігалася за часом із сеансом електрошокової терапії Джеймса Бейглі, тому пацієнти з психотерапевтичного відділення з високим рівнем інтелекту, які усвідомлюють привілей лікуватися у нього, були змушені сидіти в приймальні упереміш зі строкатою юрбою депресивних домогосподарок із передмістя та неосвічених психопатів, яких доктор Бейглі, так виглядало, із задоволенням колекціонував.

Доктор Штайнер відмовився проводити консультації на третьому поверсі. Він ненавидів ці елегантні георгіанські кімнати, розділені перегородками на кабінети, вважаючи їх огидними неприємними клітками, що погано пасують як до його

класу, так і до важливості його роботи. Лікаря також було незручно змінювати час для своїх консультацій. Тому він вважав, що поступитися має Бейглі. Але доктор Бейглі стояв на своєму, і в цьому доктор Штайнер також вбачав вплив панни Бодем. Його прохання встановити шумоізоляцію кабінетів на першому поверсі відхилив Комітет з управління лікарнею, вважаючи це невиправданими витратами.

Проте не виникло жодних заперечень проти надання Бейглі нової дуже дорогої апаратури, щоб він випалював у пацієнтів електрошком рештки розуму, які ті ще мали. Це питання, звісно, розглядав медичний комітет клініки, але панна Бодем не приховувала, на чиему боці її симпатії. Звинувачуючи адміністраторку, доктор Штайнер весь час забував про її вплив на медичний комітет.

Важко було забути про роздратування від сесії ЕШТ. Будівлю клініки зводили, коли ще люди будували довго, але навіть міцні дубові двері кабінету не могли приглушити швездання туди-сюди увечері п'ятниці. Вхідні двері зачиняли о шостій годині, тож усі вечірні пацієнти клініки були змушені реєструватися на вході та виході відтоді, коли понад п'ять років тому одна пацієнтка непомітно сховалася в підвальному туалеті, обравши не краще місце, щоб вкоротити собі віку. Сеанси психотерапії доктора Штайнера супроводжували дзвінки у вхідні двері, човгання ніг, коли пацієнти приходили та йшли, гучні перегукування родичів і супроводу, які щось підказували пацієнтам чи прощалися зі старшою медсестрою Емброуз. Доктор Штайнер завжди дивувався, що родичі вважали за потрібне верещати на пацієнтів, ніби ті глухі та психічно невірноважені. Та, можливо, після сеансу пекельної машини Бейглі вони такими й ставали.

Найгіршою з усіх була прибиральниця клініки, пані Шортгаус. Могло б здатися, що Емі Шортгаус прибирала там

рано-вранці, як і було домовлено. У такий спосіб вона найменше турбувала персонал клініки.

Проте пані Шортгаус запевняла, що не може виконати свою роботу якісно за один раз, тому їй потрібні ще дві додаткові години ввечері, і панна Бодем на це погодилася. Ще б пак. Хоча доктору Штайнеру здавалося, що ввечері п'ятниці там уже нема що прибирати. Та пані Шортгаус магнітом тягнуло до пацієнтів ЕШТ. Це природно, адже її власний чоловік колись лікувався у доктора Бейглі, тож її часто можна було бачити в приймальні та у спільному кабінеті на першому поверсі під час проведення сеансів. Доктор Штайнер не раз згадував про це на засіданні медичного комітету і лютував від байдужості своїх колег до цієї проблеми. Пані Шортгаус було б краще триматися подалі від чужих очей і сумлінно виконувати свої обов'язки, замість того щоб базікати з пацієнтами. Панна Бодем, така невинувато суворіша щодо інших працівників, не виявляла жодного бажання карати пані Шортгаус.

Усі знали, що вправних прибиральниць знайти складно, але завідувачка господарства, яка знала свою роботу, завжди могла таку знайти. І послаблення тут нічого не вирішували. Та доктор Бейглі навіть не намагався скаржитися на пані Шортгаус, тому що Бодем ніколи не критикувала його. Бідна жінка, мабуть, була в нього закохана. Бейглі мав би зайняти якусь жорстку позицію, а не волочитися по клініці в тому кумедному довгому білому халаті, в якому він нагадував другосортного стоматолога. Цей добродій і справді не уявляв, з якою гідністю має триматися лікар.

Хтось загупав важкими чобітьми по коридору. Ймовірно, це був старий Тіпетт, хронічний хворий на шизофренію пацієнт доктора Бейглі, який упродовж останніх дев'яти років регулярно з'являвся увечері п'ятниці, щоб різьбити по дере-

ву у відділенні арт-терапії. Думка про Тіпетта лише посилила роздратування доктора Штайнера. У клініці Стіна цьому чоловікові допомогти не могли. Якщо він і був достатньо здоровим, щоб виписатися з лікарні, у чому доктор Штайнер дуже сумнівався, то мав би відвідувати денний стаціонар або одну із закритих майстерень, які курує Рада округу. Саме такі пацієнти, як Тіпетт, додавали клініці сумнівної репутації та спотворювали її реальну спеціалізацію аналітично орієнтованого центру психотерапії. Доктор Штайнер був дуже збентежений, коли ввечері п'ятниці один із його давніх пацієнтів зіштовхнувся з Тіпеттом, який повзав по підлозі. Тіпетта навіть було небезпечно випускати на люди. Колись може статися неприємний інцидент, і Бейглі буде непереливки.

Щасливі мрії доктора Штайнера про клопоти свого колеги урвав дзвінок у вхідні двері. Це вже було справді нестерпно! Цього разу це, либонь, водій карети швидкої допомоги приїхав забрати пацієнта. Пані Шортгаус підійшла до дверей, щоб якнайшвидше витурити гостей надвір. І залюбу пролетів її дикий вереск:

— Привіт, друзяки! Побачимося наступного тижня. Якщо ви не можете бути добрими, то хоча б будьте обережними.

Доктор Штайнер скривився і заплющив очі. Але його пацієнт, щасливо зосереджений на своєму улюбленому хобі — розповідати про себе, ніби нічого не чув. Жалісливе скиглення пана Берджа не вщухало всі останні двадцять хвилин.

— Я й не прикидаюся, що в мене легкий характер. Я не такий, мій характер складний. Теда та Сільвія зроду цього не розуміли. Корені моєї проблеми, певна річ, глибокі. Пригадуйте той сеанс, який у нас відбувся у червні? Тоді я подумав, що з'ясувалися достатньо базові речі.

Його лікар не пам'ятав сеансу, про який йдеться, але його це не хвилювало. З паном Берджем усі елементарні речі завж-

ди були майже на поверхні, і можна не сумніватися, що вони випливають самотужки.

Запала незрозуміла тиша. Доктор Штайнер щось малював у своєму нотатнику, потім із цікавістю та неспокоєм розглядав каракулі пацієнта, глипнув на нього, перегорнув блокнот і на якусь мить більше зосередився на власній підсвідомості, ніж на підсвідомості хворого. Раптом він почув якийсь звук іззовні — спершу слабкий, але з часом дедалі гучніший. Десь лементувала жінка. Це був жахливий галас, високий, безперервний і цілком тваринний, який справив на доктора Штайнера надзвичайно неприємне враження. Він від природи був боязким і часто напруженим. Попри те, що робота лікаря передбачала певні емоційні кризи, йому краще вдавалося уникати надзвичайних ситуацій, ніж боротися з ними. Страх дав волю роздратуванню, Штайнер не стримався, підхопився з крісла та заволав:

— Ні! Це вже справді виходить за всі межі! Що там робить панна Бодем? Невже тут нема кому відповідати за те, що діється?

— Що сталося? — поцікавився пан Бердж, схопившись з отоманки, як Іван-покиван. Його голос знизився на пів октави до більш природного.

— Нічого. Справді нічого. У якоїсь жінки напад істерики, ось і все. Залишайтеся на місці. Я зараз повернуся, — звелів доктор Штайнер.

Пан Бердж знову впав на отоманку, але свій погляд і слух зосередив на дверях. Доктор Штайнер тим часом опинився в коридорі.

Невеличкий гурт одразу ж обернувся до нього. Дженніфер Прідді, молодша друкарка, вчепилася в одного з вахтерів, Пітера Нейджла, який спантеличено гладив її по плечу.

ЗМІСТ

Від авторки	5
Розділ перший	7
Розділ другий	45
Розділ третій	101
Розділ четвертий	120
Розділ п'ятий	154
Розділ шостий	190
Розділ сьомий	232